

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 255/2010-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. júna 2011 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudcov Milana Lalíka a Marianny Mochnáčovej prerokoval sťažnosť spoločnosti F., B., M., zastúpenej advokátom JUDr. M. V., Advokátska kancelária V., s. r. o., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 65/2009 z 24. marca 2010 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co 139/2008 z 8. októbra 2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti F. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 65/2009 z 24. marca 2010 porušené bolo.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 65/2009 z 24. marca 2010 z r u š u j e a v e c v r a c i a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky Slovenskej republiky j e p o v i n n ý uhradiť spoločnosti F. trovy konania v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. M. V. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšku sťažnosti n e v y h o v u j e.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. I. ÚS 255/2010-13 z 30. júna 2010 prijal na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti F. (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 65/2009 z 24. marca 2010 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 139/2008 z 8. októbra 2008 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“). Sťažovateľka doplnila dôvody ústavnej sťažnosti podaním z 23. septembra 2010.

2. Sťažovateľka je toho názoru, že napadnutými rozhodnutiami bolo svojvoľne porušené jej právo domáhať sa pred všeobecnými súdmi zákonným a spravodlivým postupom formou poddĺžnickej žaloby zaplata sumy 22 286 195,30 Sk s príslušenstvom proti žalovanej spoločnosti D., a. s., B. (ďalej len „banka“), ktorá mala porušiť viaceré povinnosti vyplývajúce pre ňu zo zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), čo bolo v príčinnej súvislosti s tým, že sťažovateľka ako oprávnená z exekúcie neuspokojila svoju pohľadávku v takom rozsahu, v akom by ho pri legálnom postupe banky dosiahla.

3. Z dokazovania vykonaného pred všeobecnými súdmi nesporne vyplynulo, že v exekučnom konaní, v ktorom bola sťažovateľka v procesnom postavení oprávnenej, vydal poverený exekútor príkaz na začatie exekúcie z 26. septembra 2001, ktorým prikázal banke, aby zablokovala účty povinného - spoločnosti A., a. s. Exekútor tak postupoval na základe § 95 Exekučného poriadku, účinného v čase vydania príkazu na začatie exekúcie, podľa ktorého exekútor poverený vykonaním exekúcie prikáže banke, aby po doručení príkazu na začatie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke zablokovala sumu vo výške pohľadávky a jej príslušenstva z účtu povinného.

4. Banka na základe príkazu na začatie exekúcie zablokovala účty povinného, ktoré existovali ku dňu doručenia tohto príkazu, zároveň však povinnému umožnila, aby si v čase po doručení exekučného príkazu zriadil postupne ďalšie nové účty, na ktoré bezhotovostným prevodom dostal súhrnne sumu 22 286 195,30 Sk, ktorú následne z novozriadených účtov vybral.

5. Poverený exekútor podľa § 96 Exekučného poriadku vydal 22. októbra 2010 exekučný príkaz na vykonanie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke, ktorým prikázal banke, aby zablockované prostriedky na účtoch povinného previedla na označený účet exekútora. Exekúcia prikázaním pohľadávky z účtu v banke však úspešná nebola, pretože

ku dňu doručenia exekučného príkazu banke sa na bankových účtoch povinného, ktoré banka zablokovala, nenachádzali žiadne finančné prostriedky.

6. Sťažovateľka považovala opísaný postup banky za nezákonný, a preto na základe § 103 Exekučného poriadku podala žalobu na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“), ktorou sa domáhala zaplata sumy, o ktorú ju podľa nej pripravila banka svojím postupom, keď nezabránila povinnému vybrať z účtov peňažné prostriedky. Okresný súd žalobe sťažovateľky vyhovel a rozsudkom č. k. 4 C 92/04-351 z 30. októbra 2007 zaviazal banku na zaplata sumy 22 286 195,30 Sk s príslušenstvom a trov konania. Proti rozsudku okresného súdu podala banka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a žalobu sťažovateľky zamietol a zaviazal ju na náhradu trov konania.

7. Sťažovateľka proti zamietajúcemu rozsudku krajského súdu podala dovolanie na najvyššom súde. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľky zamietol a zaviazal ju nahraďiť trovy dovolacieho konania. V odôvodnení napadnutého rozsudku sa najvyšší súd stotožnil so závermi krajského súdu a v podstatnom zhrnul: *„V prejednávanej veci bolo potrebné právne posúdiť, či odporca ako dlžník povinného – banka porušil svoje povinnosti vyplývajúce z ustanovení § 95 ods. 1 písm. a/ Exekučného poriadku, ako aj § 96 ods. 3 Exekučného poriadku a umožnil povinnému spoločnosti A. a. s. T. disponovať s peňažnými prostriedkami na účtoch, ktoré boli touto spoločnosťou u neho zriadené v čase od doručenia príkazu na začatie exekúcie dňa 27. 9. 2001 a exekučným príkazom dňa 21. 10. 2002. Teda či povinnosť vyplývajúca z ustanovenia § 95 ods. 1 písm. a/ Exekučného poriadku zablokovať sumu vo výške pohľadávky a jej príslušenstva z účtu povinného, sa týkala iba jediného účtu, existujúceho v čase doručenia príkazu na začatie exekúcie, alebo aj účtov povinného, ktoré boli zriadené u odporcu v období medzi doručením príkazu na začatie exekúcie a exekučného príkazu v nadväznosti na povinnosť odporcu ako banky po doručení exekučného príkazu vyplatiť pohľadávku a jej príslušenstvo oprávnenému – navrhovateľovi, vyplývajúca z ustanovenia § 96 ods. 3 Exekučného poriadku aj z účtov povinného, ktoré boli zriadené u odporcu v období medzi doručením príkazu na začatie exekúcie a exekučného príkazu. ...*

Za vecne správny považoval dovolací súd právny záver odvolacieho súdu o tom, že príkaz na začatie exekúcie sa vzťahoval na účet (účty) povinného, ktoré však museli byť zriadené (museli existovať) v čase doručenia príkazu na začatie exekúcie. Tento príkaz na začatie exekúcie sa nevzťahoval na účty povinného, ktoré v čase jeho doručenia v banke neexistovali a preto nemohli byť predmetom exekúcie. ...

V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že žiadne ustanovenie exekučného poriadku neukladá banke povinnosť, aby po doručení príkazu na začatie exekúcie sledovala okrem účtu (účtov) povinného, ktoré existovali v čase doručenia príkazu na začatie exekúcie vrátane na nich došlých súm v zmysle § 98 Exekučného poriadku, aj prípadne ďalšie účty povinného, ktoré si tento založil v neskoršom období a aj z týchto ďalších účtov realizovala exekúciu prikázaním pohľadávky z účtu v banke.

Z uvedeného vyplýva, že zo strany banky preto nedošlo k porušeniu žiadnych povinností uvedených v ustanoveniach § 95, § 96, § 97, § 98 a § 99 Exekučného poriadku. Len takýto systematický výklad, ktorý v odôvodnení svojho rozhodnutia použil odvolací súd, je podľa záveru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky správny a logický, zodpovedá zmyslu výkonu rozhodnutia a nadväzuje aj na doterajšiu súdnu prax (R 66/70 – Rozhodnutie bývalého Najvyššieho súdu ČSSR z 30. 6. 1969 sp. zn. 2 Cz 18/69, rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. 8. 2002 sp. zn. 3 Cdo 134/01) a je v súlade aj s obdobnou právnou problematikou riešenou v R 58/1995, R 83/2005 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk Českej republiky.

V tejto súvislosti je potrebné osobitne poukázať na tú skutočnosť že v konaní išlo o tzv. poddĺžnícku žalobu v zmysle § 103 Exekučného poriadku. Keďže v zmysle ustanovenia čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nemožno nikoho nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá, nemožno v konaní odporcu, ktorý realizoval platnú a účinnú právnu úpravu, vzhliadnuť porušenie jeho povinnosti a následný vznik povinnosti plniť v zmysle § 103 Exekučného poriadku.“

8. Sťažovateľka sa nestotožnila so závermi najvyššieho súdu a v sťažnosti vyjadrila presvedčenie, že najvyšší súd podal v danej veci výklad ustanovení § 94 až § 99 a § 103 Exekučného poriadku ústavne neprijateľným spôsobom, vždy v neprospech oprávnenej

z exekúcie. Najvyšší súd podľa názoru sťažovateľky pri svojom výklade nezohľadnil zámer a cieľ prijatého Exekučného poriadku, ktorým bolo zlepšenie a zabezpečenie vymáhateľnosti práva.

9. Sťažovateľka ďalej uviedla, že ústavne neudržateľný výklad všeobecných súdov má za následok nevykonateľnosť relevantných ustanovení Exekučného poriadku. Pokiaľ by platil výklad, že príkaz na začatie exekúcie sa vzťahuje iba na prostriedky na účtoch zriadených v čase doručenia blokačného príkazu, znamenalo by to, že už povedzme hodinu po doručení blokácie sa povinný môže dostaviť do banky, zriadiť nový účet a prichádzajúce platby presmerovať na tento nový účet. Exekútor tak zostane úplne bezmocný, pretože banka ho neinformuje o tom, že sa povinný dostavil do banky a zriadil si nový účet. Povinný takto môže otvoriť nový účet každý deň, pokiaľ chce aj viackrát za deň, pretože otvorenie účtu dnes v banke trvá iba niekoľko desiatok minút. Výklad príslušných zákonných ustanovení súdmi znamená, že exekútor stráca reálnu možnosť zablokovať finančné prostriedky v banke, pretože povinný môže blokačné príkazy obchádzať zriadením ďalších a ďalších účtov (v tomto prípade bolo zriadených postupne osem účtov), čím vystavuje exekútora svojvoľnému postupu povinného a pozbavuje ho možnosti reálne a účinne zablokovať prostriedky povinného. Ochrana práv veriteľa sa tak stáva iluzórnou a ustanovenia Exekučného poriadku nevykonateľnými, hoci povinný mal v banke dostatok peňažných prostriedkov, ktoré sa len vinou banky nedostali do dispozície sťažovateľky.

10. Sťažovateľka na podporu svojich tvrdení v ďalšej časti sťažnosti interpretovala čl. 6 ods. 1 dohovoru a poukázala na konkrétne rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva. K judikatúre označenej v odôvodnení napadnutého rozsudku najvyššieho súdu sťažovateľka uviedla, že citované rozhodnutia nemajú vecnú súvislosť s prerokúvaným prípadom.

11. Napokon sťažovateľka v doplnení ústavnej sťažnosti z 27. septembra 2010 poukázala na odlišný postup banky v ďalšom skutkovo identickom prípade, keď banka na základe príkazu na začatie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke zablokovala povinnému aj tie účty, ktoré boli zriadené až po doručení predmetného príkazu na začatie

exekúcie. Podľa sťažovateľky banka takýmto odlišným postupom sama nepriamo priznáva nezákonnosť svojho konania vo veci sťažovateľky.

12. Sťažovateľka v petite sťažnosti žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil, že rozsudkom krajského súdu a rozsudkom najvyššieho súdu bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zrušil napadnuté rozsudky a vec vrátil na ďalšie konanie.

13. Na základe výzvy ústavného súdu sa podaním z 18. augusta 2010 vyjadril k veci najvyšší súd, v zastúpení jeho predsedu, ktorý považuje napadnutý rozsudok najvyššieho súdu za dostatočne právne vyargumentovaný a náležite odôvodnený, a preto navrhol, aby ústavný súd podanej sťažnosti nevyhovel.

14. V súlade so súhlasom účastníkov konania ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

15. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

20. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zaručujú, že každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06).

21. Z pohľadu ústavnoprávneho treba určiť povahu prípadov, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie označených základných práv a slobôd. V konaní o ústavnej sťažnosti možno za také považovať prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou noriem tohto práva, prípadne konkurenciou interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva.

22. Ústavný súd ďalej konštatuje, že orgánom verejnej moci a predovšetkým všeobecným súdom nemožno tolerovať pri interpretácii zákonných ustanovení prílišný formalistický postup, ktorý vedie k zjavnej nespravodlivosti. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí sa od neho odchýliť, pokiaľ to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z ústavnoprávnych princípov. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov teda nemožno opomíňať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrený len v slovách a vetách toho-ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu.

23. Pri preskúmaní skutkového stavu, predložených listinných dôkazov, vyžiadaných súdnych spisov a po posúdení právneho stavu dospel ústavný súd k záveru, že ústavná sťažnosť je dôvodná, pretože postupom najvyššieho súdu práve z dôvodu prílišného formalizmu pri interpretácii právneho predpisu došlo k porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva.

24. Podstatu predloženej sťažnosti a aj konania pred všeobecnými súdmi tvorí otázka interpretácie ustanovení § 95 a § 98 Exekučného poriadku na konkrétny prípad sťažovateľky, predovšetkým právne posúdenie, či na základe príkazu na začatie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke je banka povinná zablokovať len sumy na účte (účtoch) zriadenom ku dňu doručenia takéhoto príkazu na začatie exekúcie alebo či je povinnosť banky ex lege rozšírená aj na blokáciu súm na účtoch zriadených v čase po doručení príkazu na začatie exekúcie, a to až do času doručenia exekučného príkazu.

25. Podľa § 95 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku (účinného v čase doručenia príkazu na začatie exekúcie) exekútor poverený vykonaním exekúcie prikáže banke, aby po doručení príkazu na začatie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke zablokovala sumu vo výške pohľadávky a jej príslušenstva z účtu povinného.

26. Podľa § 95 ods. 3 Exekučného poriadku povinný stráca dňom, keď sa banke doručil príkaz na začatie exekúcie, právo na vyplatenie prostriedkov na účte až do výšky vykonateľnej pohľadávky a jej príslušenstva.

27. Podľa § 98 Exekučného poriadku príkaz na začatie exekúcie a exekučný príkaz sa vzťahujú aj na sumy, ktoré dôjdu na účet povinného po tom, keď sa banke doručil príkaz na začatie exekúcie.

28. Podľa § 103 Exekučného poriadku, ak banka nepostupuje tak, ako jej to ukladajú ustanovenia § 95, § 96 ods. 3, § 97, § 98 a § 99, môže sa oprávnený na súde domáhať, aby mu banka zaplatila sumu, na ktorú by mal právo, keby banka postupovala správne, a to aj vtedy, keď už na účte povinného nie je dostatok prostriedkov.

29. Najvyšší súd si vyložil ustanovenie § 98 Exekučného poriadku tak, že banka je po doručení príkazu na začatie exekúcie povinná zablokovať všetky finančné prostriedky na existujúcich účtoch povinného, pričom blokačná povinnosť sa viaže aj na sumy, ktoré dôjdu na tieto existujúce účty aj po doručení príkazu na začatie exekúcie, avšak už nie na tie sumy, ktoré dôjdu po doručení príkazu na začatie exekúcie na novozriadené účty povinného. Ústavný súd zdôrazňuje, že postup najvyššieho súdu pri výklade označeného ustanovenia bol striktne formálny a ústavne neudržateľný.

30. Ústavný súd pri výklade príslušného zákonného ustanovenia prisvedčuje sťažovateľke (a aj súdu prvého stupňa), že pokiaľ podľa § 98 Exekučného poriadku príkaz na začatie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke sa vzťahuje aj na sumy, ktoré dôjdu na účty povinného po tom, keď sa banke doručil príkaz na začatie exekúcie, niet dôvodu sa domnievať, že uvedené ustanovenie sa týka len účtov, ktoré boli zriadené, resp. existovali v čase doručenia príkazu na začatie exekúcie, a nie aj na účty, ktoré boli zriadené v období medzi doručením príkazu na začatie exekúcie a exekučným príkazom. Časová neobmedzenosť pôsobenia exekúcie podľa tohto zákonného ustanovenia zodpovedá jeho zmyslu a účelu, ktorým je ochrana výkonu judikovaného práva veriteľa v tom smere, aby bol

reálne ochránený pred takými dispozíciami dlžníka, ktorými by uspokojenie pohľadávky veriteľa z dlžníkových účtov bolo zmarené. Ustanovenie § 98 Exekučného poriadku je preto nutné analogicky uplatňovať aj na novozriadené účty povinného v čase po doručení príkazu na začatie exekúcie s cieľom naplniť zámer a účel citovaného zákonného ustanovenia.

31. V zmysle § 95 a § 96 Exekučného poriadku exekúciou prikázaním účtu v banke poverený exekútor zakáže priamo dlžníkovi, t. j. povinnému, aby od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie nakladal s prostriedkami na účte až do výšky vykonateľnej pohľadávky a jej príslušenstva (inhibitorium), a zároveň prikáže poddlžníkovi (dlžníkovi povinného), t. j. banke, aby po doručení príkazu na začatie exekúcie zablokovala sumu vo výške pohľadávky a jej príslušenstva z účtu povinného; banka je povinná po doručení exekučného príkazu vyplatiť pohľadávku a jej príslušenstvo oprávnenému (arestatorium). Aj z týchto ustanovení Exekučného poriadku v spojitosti s § 98 Exekučného poriadku možno logickým a systematickým výkladom vyvodiť, že základným legislatívnym cieľom ukotvenia práva oprávneného, resp. jemu zodpovedajúcej povinnosti banky zablokovať účty povinného na základe príkazu na začatie exekúcie, je predbežne, rýchlo a účinne zabezpečiť sumy na účtoch povinného v takej výške, aby následný výkon exekúcie na podklade exekučného príkazu bol čo najefektívnejší. To znamená, že kritériom a zároveň hranicou pre rozsah blokačnej povinnosti účtov povinného je predovšetkým celková výška pohľadávky oprávneného a jej príslušenstva, a nie časové obdobie, v ktorom boli účty zriaďované. Banka nenesie zodpovednosť za to, že na účtoch povinného nebolo dostatok finančných prostriedkov nutných na uspokojenie oprávneného, ale je zodpovedná za to, že dodrží povinnosti ustanovené Exekučným poriadkom. Ak v dôsledku porušenia týchto povinností nemôže oprávnený uspokojiť svoju pohľadávku v takom rozsahu, v akom by ju uspokojil pri dodržaní zákonného postupu zo strany banky, môže sa na súde domáhať uspokojenia svojho tzv. úkojného práva.

32. Ústavný súd aj po oboznámení sa s vyžiadaným spisom a následne aj s judikatúrou všeobecných súdov, ktorú označil najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, zotrváva na stanovisku, že potrebu extenzívneho výkladu § 98 Exekučného poriadku v už

naznačených súvislostiach a v súlade s jeho ochranným cieľom nemôže zvrátiť ani označená skoršia rozhodovacia činnosť všeobecných súdov, pretože tá je podložená inými skutkovými okolnosťami a podáva výklad odlišných právnych otázok bez bližších súvislostí s prerokúvanou vecou.

33. Ústavný súd a rovnako aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej konštantnej judikatúre opakovane zdôraznili, že ústava, ako aj dohovor chránia nie teoretické a iluzórne práva sťažovateľov, ale práva konkrétne a účinné, teda práva, ktorých sa dá reálne domáhať, a nie práva, ktoré majú v praxi iba iluzórnu povahu a iluzórne účinky (porovnaj napr. I. ÚS 5/02, I. ÚS 350/08). Výklad ustanovenia § 98 Exekučného poriadku, ktorý uplatnil najvyšší súd v napadnutom rozsudku, de facto kladie na exekútora neprimeranú požiadavku neustálej kontroly eventuálnej existencie novozriadených účtov na účely ich zablokovania na podklade príkazu na začatie exekúcie, čím robí právo sťažovateľky na uspokojenie jej judikovanej pohľadávky exekúciou prikázaním účtu v banke nereálnou, iluzórnou.

34. Ústavný súd na základe uvedeného uzatvára, že najvyšší súd z dôvodu prísne formálnej interpretácie právneho predpisu, ktorá vybočuje z ústavných medzí a opomína skutočný ochranný účel relevantnej právnej normy, zasiahol do označených základných práv sťažovateľky (bod 1 výroku nálezu).

35. K namietanému čl. 144 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že toto ustanovenie neobsahuje konkrétnu garanciu základného práva a slobody, ktoré sú predmetom konania o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, ale upravuje princípy fungovania nezávislého súdnictva, a preto nie je priamo aplikovateľný na individuálny prípad. Z tohto dôvodu ústavný súd tejto časti návrhu nevyhovел (bod 4 výroku nálezu).

36. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný

súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

37. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

38. Vzhľadom na to, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd zrušil rozsudok najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

39. Subsidiárny charakter poskytovania ochrany ústavným poriadkom viedol ústavný súd iba k derogácii rozsudku najvyššieho súdu, ktorému sa otvára možnosť opätovného meritórneho posúdenia dovolacích námietok sťažovateľky pod aspektom dôvodov tohto nálezu a ochrany jej ústavou zaručených základných práv [§ 56 ods. 2 a 3 písm. b) a ods. 6 zákona o ústavnom súde].

40. Sťažnosti sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu nevyhoveli, lebo ňou uplatnenými výhradami v tomto smere sa bude zaoberať najvyšší súd v rámci rozhodovania o dovolaní proti rozsudku krajského súdu. Za tejto situácie bolo potrebné ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu považovať za neprípustnú, lebo sťažovateľke sa vytvoril procesný priestor pre nové prerokovanie jej opravného prostriedku (bod 4 výroku nálezu).

41. Napokon ústavný súd rozhodol o náhrade trov konania úspešnej sťažovateľky (bod 3 výroku nálezu). S poukazom na § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia v sume 254,88 € (2 úkony právnej pomoci v roku 2010 po 120,23 €, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie ústavnej sťažnosti a 2 x paušálna náhrada hotových výdavkov po 7,21 €). Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

42. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júna 2011